

Sjómenn og tíðindi

Í MONGUM færum eru sjómenn okkara ein gloymd stætt í sam-felagnum.

NÚ ein ódn fyri og onnur eftir leikar í her her á føroyaleidunum er tað ikki lukkligt at vera fiskimaður. Fyri tað fyrsta hava fiskidagarnir verið ógvuliga fáir í tali, harnæst hevur tað ikki verið nakað liv, tá fiskiførini so endiliga eru sloppin frá bryggju, so ringt hevur verið kortini verið.

SJÓFÓLK okkara minnst ikki til so ringa tíð til veður sum í januar og februar í ár og í fjór. Sjáldan hevur tað verið so ringt veður í so nógv fylgjandi dagar. Fyrr hevur altíð borið til at fáa onkran góðan túrin hesa tíðina.

Í blaðnum í dag ger ein sjómaður vart við hesi viðurskifti, men hetta er so bert ein partur av tí, sum tann føroyski sjómaðurin í dag kann kára sína neyð um. Tað eru eisini so mong onnur viðurskifti, ið ganga hesum sjómönnum ímóti. Eitt teirra er hetta at kunna fylgja við, hvat fyrferst í landi, meðan teir balast á sjónum stutt út landi.

HESIN sjómaðurin vísir á, at hevði

tað so av øllum illum verið so frægt, at sjómenn høvdu kunnað fylgt við í útvarpinum, hvat hendir heima, so var tað ein bati, men tað er so eiðasørt heldur.

HANN heldur, at útvarpið fyri tað fyrsta átti at gjørt meira við heima-tíðindini, tí tá sjómenn hendingaferð hoyra tíðindini í útvarpinum, so er har ikki nógv at frætta. Hann skjýtur tí upp, at útvarpið ger eina serliga tíðindasending tíðliga á morgni bara til skipini. Fyri at skipini skulu hoyra útvarpið, so skulu hesi tíðindini sendast um morgunin og á millumbylgju. Um kveldarnar hoyra teir so einki.

MEN uppskot hansara er so, at teir í útvarpinum lesa bløðini og stutt endurgeva, hvat hesi hava at siga. Tá fingur sjómenn lut í tí orðaskifti, sum nú einaferð er í bløðunum umframt at fáa vanlig tíðindi úr bløðunum.

VIT kunnu bert siga til hetta, at uppskotið er gott, men tað verður so upp til leiðsluna í útvarpinum at gera hetta av. Kanska nú nýggjur stjóri er settur, kann onkur broyting gerast her, tí okkurt skuldi so sæst aftur á

einum stovni, sum fær nýtt og ungt blóð í leiðsluna.

Í hvussu stóran mun útvarpið kann gera tilfar úr tí orðaskifti, sum er í bløðunum og senda hetta víðari til sjófólk okkara, skal ikki vera sagt her. Men vit halda, at tað finst nógv tilfar í bløðunum, sum hóskaði kundi verið skorið til at sent víðari til okkara sjófólk, soleiðis at tey kunnu fylgja við í, hvat hendir og hvat verður sagt og skrivað, meðan teir balast á sjónum.

NÚ kann onkur siga, at sjómenn kunnu lesa bløðini, tá teir koma inn at landa. Tað er so avgjørt bara tað næstbesta, ella enn verri. Tí tíðin teir eru heima er stutt, og tá skulu teir brúka tíðina til familjuna o.a. við. Og so tað at skula frætta í bløðunum, hvat er hent fyri 10 til 14 døgum síðani, tað er nú ikki nummar eitt.

SO samanumtikið halda vit uppskotið hjá hesum sjómanninum um, at útvarpið hvønn morgun hevur eina serliga sending til okkara sjófólk við tíðindum og kutum úr øllum bløðunum vera gott. Vónandi fer nýggi útvarpsstjórinn at taka hetta til eftirtektar. Hann skal í hvussu so er

vita, at bløðini hava einki ímóti, at tilfar úr teimum verður endurgivið í útvarpinum til okkara sjófólk. Men tá eigur útvarpið so eisini at uppgæva kelduna.

OG einki óvanligt er í tí. Lurta vit eftir norðmanninum ella danskaranum ella hyggja vit í parabolsjónvarp eitt nú frá BBC, so er tað heilt vanligt, at bløðini verður endurgivin. Hetta er nakað, sum útvarpið hevur verið alt ov verið við, kanska av ótta fyri ikki at gera reklamu fyri bløðini. Her halda vit, at nýggja leiðslan í útvarpinum átti at lagt á annan bógv og gjørt sum teir gera aðrastaðni: nevniliga í størri mun at endurgeva hvat bløðini skriva um hetta og hatta.

HER verður bæði hugsað um vanlig tíðindi og tjaktílar. So her hevur umrøddi sjómaður nomið við ein sera sentralan og týðningarmiklan spurning, og nú útvarpið má sigast at vera á einum vegamóti, nú tað hevur fingið nýggja leiðslu, so var tað so náttúrligt at broyting kom í her.

jamú

sosigaley

Blaðið nemur í síðsta leiðara sínum við kreppuna og leiklutin hjá peningastovnunum í hesi kreppu.

Oyggjatiðindi halda, at peningastovnarar brúka "kreppuna" sum undanfærslu fyri egnar faderar. Tað er nevniliga í dag greitt, at fleiri av gjördu iløgunum seinastu árin, skuldu ongantíð verið stuðlaðar skrivar blaðið. Tað var lættasta sök av verðini at fáa lán til øll mögulig projekt. Eingin spurdi heldur, hvussu sunn og góð hesi projekt vóru. Tað lagna er so, skriva Oyggjatiðindi, at summir verða meira spardir fyri at fara á húsagang enn aðrir. Peningastovnarir royna so eisini at fjala yvir egnar faderir, sum teir hava minst pengar uppá. Umboð fyri bankarnar lást sum um, at tað bara er fiskivinnan, sum er orsök til

peningamiss, men her fjala teir so út yvir ein annan part av veruleikanum og tað er, at teir eisini hava mist nógv uppá skeivar privatar iløgur.

-Vit hava brúk fyri einum meira opnum sam-felag, har tað verður tolt, viðurskiftini verða lýst við "láðara" av pressuni.

Men pressan er steindeyð í allar flestu færum. Hvørki sjónvarpið ella útvarpið eru uppgávu sína vaksni í hesum sambandi. Tey politisku bløðini koyra í sínum egna dunnuhyli, har persónar, familjur og harvið atkvøður er avgerandi fyri, hvat skrivað verður. Og at enda skrivur blaðið, at sam-gonguflokkarnir hava altíð havt tamarhald á elektronisku fjølmiðlunum, meðan tey politisku bløðini hava kunna verið stýrd av lokalum pamparum. Hetta er harmligt og spell, men við slíkum viðurskiftum, er tað jú gott við eini óheftari

pressu sum torir skriva Oyggjatiðindi.

Dagblaðið

Dagblað skrivur um skatt og skattatrýst. Blaðið vísir á, at tað longu fyri 10 árum síðani mælti til at einfalda føroysku persónliga skattaálíknina til fast prosentalt t.d. 35% fyri allar brutto inntøkur oman fyri fólkapensiónsmarkid. Sum minst skuldi verið av frádráttum. Land og kommunur kundu so fingið tann lut av hesum skatti, sum skyldur teirra svara til. Ivaleyst hevði verið talan um býtið 25% til landið og 10% til kommunurnar.

Blaðið vísir á, at hetta uppskotið hevur veird tagt burtur og gevur vanahugs-anini og teimum vinstra-hallu skyldina. Síðani er tað hendt skrivur Dag-blaðið, at fleiri av teim hægri inntøkunum hava hjálpt sær við alskyns frádráttum.

Dagblaðið heldur, at ein 25% virkin landskatta-álíknin av bruttofaktori-inntøkuni, sum er 4,5 mia. kr., hevði givið lands-kassanum meir í inntøku, enn verandi brandskattin gevur. Ein slík skatta-

kollvelting er ein máti at bjarga hesum búskapi undan køving og skatt-gjaldarum landsins undan hóttafalli. Hugurin til arbeiðis hevði blómað aftur, og meiri arbeiði hevði skapt nýggj arbeiðspláss og nýggjan inntøkur til hin einstaka eins væl og størri inntøkur til land og kommunur.

-Ger henda samgonga ikki hoi á sjógv á hesum øki, gongur enn longri tíð, áðrenn vit koma uppundan aftur, um tað yvir'vur nakrantíð fer at bragda aftur skrivur Dagblaðið fríggjadagin.

Norðlýsið fegnast um stjóraskifti í útvarpinum. Blaðið vísir á tað kjak sum hevur verið um samanlegging av útvarpi og sjónvarpi, men sambart fyrstu úttalislunum hjá komandi stjóranum, so fer hetta at verða av ongum. Hann meir, at tað heldur fer at vera dýrari at reka báðar stovnarar saman og sigur Norðlýsið til hetta, at tað kann vera, at hann hevur rætt.

Hinvegin heldur blaðið, at samanlegging í mangar mátar átti at kunna spart okkum hópin av peningi,

um hon verður framd skynsamiliga. Her verður serliga hugsað um hólis-viðurskifti, har útvarpið í dag situr í glesiligum hølum. Til eina skyn-samiliga samanlegging og broyting krevst plan-legging og júst skilagóða planlegging er tað vit ynska og vanta av einum nýggjum útvarpsstjóra.

At enda skrivur Norðlýsið, at ein glotti er tað tó, at nýggi stjórin hevur lovað at gera sitt til at "lækka" gardarnar millum stovnarar og økja samstarvið.

14. September skrivur um reimingarnar eystanfyrir og vísir á, hvussu ótrúligt tað er av Gorbátjov at hava sannført sínar egnu og vanabundnu, hvussu neyðugt tað er við broytingum. Og vísir blaðið so til hvussu tungt tað er hjá okkara egnu politikarum at fáa framt nakað skilagott í verki. Nakrir fáir politikarar vilja, at hetta samfelagið skal gerast sjálvbjargið og virðiligt millum onnur samfelag, men mótstøðan er sera stór skrivur blaðið, sum heldur fram: -Tey londini eystanfyrir, sum

seinastu fáu árinu eru vorðin meiri leys av Sovjetsamveldinum og kommunistisku trælkanini, hava ikki latið seg trælka og kúga av góðum huga, men tey hava ikki havt fleiri kostir í at velja.

Hjá okkum er støðan ein heilt onnur, vit biðja um at vera trælkaði - vit njóta tað, og vit vilja eftir øllum at døma ikki hava tað øðrvísi. Teir flokkar og tey politisku bløð, sum rópa harðast um ófrælsi og kúgan úti í stóru verð vilja ikki hoyra talan um, at føroyingar fáa tjóðarfrælsi skrivur 14. September. Blaðið vísir á, at sambandsflokkurin hevur - um enn sjúkligar og undirbrotligar linjur, so eru tær kortini greiðar, meðan javnaðarflokkur og gamla sjálfstýri koyra uppá dupultmoralin. Og hvat viðvíkur fólkaflakki og teimum kristiligu, so eru teir hvørki fiskur ella fuglur. Støðan eystanfyrir gevur tjóðveldisfólki vónir um, at tíðin nærkast, tá fólk ikki longur lurta eftir villinitalu hjá føroyskum breyðpolitikarum. Fólk eru troytt av sambandskari dómadagstalu. Okkum tórvær frælsi, ábyrgd og álít skrivur Vilmund í oddagreinini í 14.